РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 22-го січня 1916. Ч. 10. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Saturday, January 22, 1916. No. 10.

ГРЕЦІЯ ПРОТИ АНҐЛІЇ І ФРАНЦІЇ.

Дальша боротьба на границі Буковини і Бесарабії.

Чорногора зриває мирові переговори з Австрією.

ШВЕЦІЯ ВИДАЛА ЗАБОРОНУ НА ВИВІЗ ТОВАРІВ ДО АНҐЛІЇ.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

ГРЕЦІЯ ПРОТИ АНҐЛІЇ І ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН, 20. січня. — **Всїх увага звернена під сю пору на близкий схід. Положенє Греції стає з кождою хвилею критичнїйше. Греція мусить стати по однїй або другій сторонї.**

Грецький король рішив ся вхопити за оружє і візвати на поміч нїмецьких союзників, щоби ратувати честь своєї держави перед Анґлїєю і її союзниками, які знова наважили ся прогнати його з престола.

З Атен надійшли вісти, що грецький король візвав союзників, щоби вони зовсїм опорожнили грецьку територію. В понедїлок на засїданю парляменту має бути поставлене внесенє, щоби силою увільнити Грецію від чужих війск. Сподїють ся, що внесенє короля узискає більшу часть голосів послів.

З ЧОРНОГОРИ НЕМА ЖАДНИХ УРЯДОВИХ ВІСТИЙ.

РИМ, 20. січня. — **З терену війни не наспіли жадні. урядові вісти. Приватні донесеня подають, що король Николай находить ся в містї Подгоріца та що зірвав переговори з Австрією і рішив ся дальше боронити Чорногору.**

Коли отся вість є правдива, то поголоска про добровільне піддане короля Николая була неправдива. В останних двох днях не було з обох сторін жадної урядової вісти.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

ДАЛЬША БОРОТЬБА НА ГРАНИЦЇ БУКОВИНИ.

БЕРЛІН, 20. січня. — Міністерство війни у Віднї оголосило отсї вісти:

„Боротьба на границї Бесарабії коло Топоровець і Бояна триває дальше. Будапештеньска дивізія гонведів відперла значно сильнїйші віддїли російські, задаючи їм тяжкі втрати.

„Цїлий терен перед нашими становищами вистелений трупами Москалїв. На просторі боєвої лінії, якого боронить один батальон війска, найдено по 800 до 1000 трупів.

„У східній Галичинї відбуваєть ся лише перестрілка гармат".

МОСКАЛЯМ РАЗ ЗА ЗИМНО, ДРУГИЙ РАЗ ЗНОВА ЗА МОКРО.

ПЕТРОГРАД, 20. січня. — Урядовий звіт російського штабу звучить:

„Над рікою Двиною панують великі морози, тому настала хвилева перерва у воєнних операціях.

„На Буковинї по великім снїгу наступила відлига, що також не позволяє на більші воєнні операції".

НАПРУЖЕНЄ МІЖ ШВЕЦІЄЮ А АНҐЛЇЄЮ.

СТОКГОЛЬМ, (Швеція), 20. січня. — **Шведське правительство видало заборону вивоженя дерева до Анґлії. Се має бути відплатою за сконфіскованє Анґлїєю почтових пересилок, призначених до Швеції.**

В найблизших днях має відбути ся нарада членів кабінету в справі дальшої тактики супроти Анґлії.

ЯК І КОЛИ СКІНЧИТЬ СЯ ВІЙНА?

—o—

Відповіди на повисші два питаня належать безперечно до загадок. „Вислїд війни все є сумнївний", каже пословиця. Та се однак не шкодить нікому, що вже нинї богато знавців і незнавців пишуть і предсказують вислїд війни. Зовсїм природно, що всї ті пророцтва опирають ся в першій мірі на симпатії до одної із воюючих сторін. І так кождий Нїмець і Австрієць ворожить, що Нїмеччина і Австрія виграють; кождий Анґлїєць і Француз, що Анґлія і Франція виграють, а кождий знова Москаль вірить, що Росія мусить побідити. Инакше воно і не може бути, як довго котрась з держав не є ще зовсїм розбита.

Таксамо річ мається і щодо часу, як довго війна буде тривати. Одинока правдива відповідь на се питанє була би. Війна буде так довго тривати, доки не скінчить ся. В отсїй дотепній відповіди містить ся заразом і відповідь на ріжні відгадуваня щодо часу триваня війни. Коли лише війна розпочала ся, відгадували ріжні поважні люди і предсказували ріжно: від трох місяців до 25 лїт.

З того однак ще не виходить, що всї пророцтва є безпідставні. При так великій скількости ріжнородних пророцтв найдуть ся прецїнь такі, що може і сповнять ся. Сповнити ся можуть такі пророцтва, які не полягають на самій симпатії, але на ріжних певних фактах. Такими головними фактами є в першій мірі дотеперішні успіхи воєнні обох воюючих сторін.

Теперішнє воєнне положенє.

По однїй сторонї стоять: **Нїмеччина, Австрія, Туреччина і Болгарія.**

По другій сторонї: **Анґлїя, Франція, Росія і Італія, та недобитки війск бельґійських, сербських і чорногорських.**

Успіхи на суши.

В руках нїмецьких союзників находить ся на сходї цїла Польща і Курляндія, майже цїла Литва, часть Білої Руси і України; на заходї — майже цїла Бельґія і велика часть північної Франції; на полудни — цїла Сербія, майже цїла Чорногора і більша часть Альбанії.

В руках анґлійських союзників находять ся на сходї: 7 повітів східної Галичини; на полудни — два місточка (Монфальконе і Градиска) **і кількадесять надграничних сїл. На заходї Французи заняли кілька нїмецьких місцевостий на пограничу Альзациї.**

Успіхи на мори.

Нїмеччина стратила свої кольонії в Африцї і Азії. Крім сего стратила кілька воєнних кружляків і кільканайцять торпедовців та підводних лодок.

Натомісць анґлійська фльота удержує своє пановане і контролю на мори, хоч не без значних страт у воєнних та торговельних кораблях. **Анґлія і її союзники стратили 10 воєнних кораблїв („дреднотів"), побіч великого числа кружляків і инших поменьших кораблїв, та около 700 кораблїв торговельних.** Нїмецькі і австрійські підводнї лодки продовжують свою акцію на Північнім і Середземнім мори.

Головні терени війни.

На сходї боєва лїнія тягнеть ся майже в рівній лїнії з півночи на полуднє — від Балтійського моря здовж ріки Двини на полуднє до „Пинських болот", відтак здовж ріки Стира, Ікви, Серета, Стрипи і Днїстра, опісля здовж бесарабсько-буковинської границї аж до границї Румунії. Отся боєва лїнія числить около 1.000 кільометрів в довжинї (боєва лїнія в зимі з р. 1914 на 1915 числила 1.500 кільометрів). Від трох місяців не зайшли в нїй жадні важнїйші зміни.

На заходї боєва лїнія тягнеть ся від каналу на полуднє від Остенди через конець Бельґії, відтак півколесом в північній Франції аж до границї Швайцарії. Від року отся лїнія улягла незначній зміні в користь Нїмців.

На полудни анґлїйські і французькі війска заняли грецьку місцевість Солунь, терен на північ від сего міста аж до границї Сербії і Болгарії і кілька грецьких островів.

Італійські війска, скріплені недобитками сербських і чорногорських війск, держать ще в своїх руках прибережні міста Альбанії.

На теренї війни Австрії з Італїєю боєва лїнія тягнеть ся здовж границї Тиролю, відтак здовж ріки Ізонцо до Адрійського моря. Від 8 місяців не зайшла там найменьша зміна.

В Азії є під ту пору три воєнні терени: на Кавказї (пограниче Росії і Туреччини), в Персії і в Мезопотамії над рікою Тигром. Задля браку відповідних зелїзниць і доріг отсї воєнні операції є в порівнаню з другими підрядної вартости. Правдоподібно четвертим тереном війни в Азії буде околиця над Суезким каналом.

Росія і Балкан були в р. 1915 головним тереном війни.

Як се показує повисше зіставленє, то в р. 1915 головними теренами війни були: Росія і Балкан.

На теренї війни з Францією і Італїєю були вправдї проби зі сторони союзників переломити укріплені лїнії Нїмців і Австрійців. В тій цїли союзники розпочинали кількакратно наступи, але вони були безуспішні. Кождий наступ скінчив ся скоро, приносячи тяжкі втрати для наступаючих сторін.

Зате наступ нїмецьких союзників в Росії увінчав ся величезним успіхом. Москалї були приневолені не лише опорожнити майже цїлу Галичину, але стратили також около 500.000 квадр. кільометрів території російської. Не меньше успішний був наступ нїмецьких союзників в Сербії і Чорногорі, який скінчив ся занятєм обох тих королївств.

Незвичайно важним успіхом нїмецьких союзників було також прогнанє Анґлїйців і Французів з Ґалїполї. Їх мрія, щоби здобути Царгород і осягнути лучність з Росією, не здійснила ся.

Де розіграєть ся рішаюча битва?

Нинї вже нема найменьшого сумніву, що головним тереном рішаючої битви буде Росія.

Головні причини, які за тим промовляють, є чисто **воєнні і політичні.**

Дотеперішна війна виказала, що російська армія, хоч чисельно більша, не могла устояти ся перед ударом війск нїмецьких союзників, помимо двох сильно укріплених лїній (Ново-Георгієвск — Варшава — Івангород і Ковно — Гродно — Бресть литовський). **Російська армія стратила дотепер понад 2,000.000 війска в самих лише полонених. Вона стратила дотепер понад 2.500 гармат, величезне число машинових крісів і карабінів, та велику скількість засобів у ріжних инших воєнних матеріялах. Дальше треба тут взяти під увагу, що Росія стратила в дотеперішних битвах свої найлїпші війска.**

Також і справа достави амуніції значно для Росії погіршила ся. До занятя Сербії Росія одержувала амуніцію і инші потрібні їй матеріяли трома дорогами: через Архангельск, через Владивосток і через Солунь (т. є. з Греції зі Солуня дорогою через Сербію і Румунію). Росія, стративши такі центри промислові, як Польщу, Литву і Курляндію, мусить тепер числити ще більше на довіз амуніції з заграницї, нїж се було з початком війни. Дві треті части всеї амуніції з заграницї приходили через Солунь, а лише одна трета через Архангельск і Владивосток. Тепер однак получене між Солунем а Румунією зістало зовсїм перерване. Заходить отже питанє, чи через Владивосток і Архангельск може Росія дістати потрібну їй скількість амуніції? На се питанє відповідають воєнні знавці, що нї.

І так, як на весну в р. 1915 брак амуніції спричинив російській армії розгром, то тесаме грозить їй і з весною сего року.

Російська армія є сильно здеморалїзована. Деморалїзацію серед російських війск викликали часті неповодженя, спричинені головно нездарностию головних командантів. І сему не зараджено опісля анї усуванєм давних анї іменованєм нових командантів. Деморалїзація була головною причиною, що в поодиноких битвах по 100.000 Москалїв брано в полон. Чимало причинило ся до сего також і лихе зорудженє і недостаточне заосмотренє російських салдатів в живність і одїж.

Дальше треба зважити, що нинїшна війна вимагає від жовніра не лише послуху і відваги, але і відповідного образованя. Отсе образованє є конечне не лише на боєвій лїнії, але і по за нею. Ся величезна воєнна машина потребує дуже великого числа образованих людий, щоби могла правильно порушати ся. Тут згадати хоч би про правильний рух на зелїзницях, про довіз живности і амуніції, про всякі будови доріг і мостів, санїтарні заведеня і т. д. і т. д. Сему Росія зарадити не може задля браку образованих людий. Сего не дасть ся зробити анї за рік анї за два, — се праця цїлих віків.

* * *

Зі всїх повисше наведених фактів показуєть ся, що в порівнаню з армією Французів, Анґлїйців і Італїйців, **армія російська є найслабша.** І якраз тому Нїмеччина і Австрія візьме на перший плян розправу з нею.

* * *

Є тут ще і другі дальші причини, які промовляють за наступом в глиб російських земель. Іменно, колиб Росії прийшло ся навіть втратити Польщу і заключити мир з Нїмеччиною і Австрією, то Росія все таки буде представляти для них поважну небезпеку. Тратячи Польщу, з 20 міліоновим населенєм, Росії позістало би все ще понад 145 міліонів населеня т. зн. більше, нїж має тепер Нїмеччина і Австрія разом. **Тому Австрії і Нїмеччинї мусить залежати на тім, щоби територію Росії до можливих границь зменьшити. І тому якраз треба надїяти ся, що дальший наступ союзних війск буде мав на цїли не лише розгромленє російської армії, але і занятє дальших земель. Такими землями є: Україна, Біла Русь, і Прибалтійський край** (Лївляндія і Естонія).

Беручи під увагу воєнні згляди, то такий наступ не є річию неможливою. Проста лїнія від Петрограду до Одеси числить мало що понад 1.000 кільометрів, то значить довжина отсеї лїнії рівнаєть ся теперішній боєвій лїнії. Відаленє теперішної боєвої лїнї від повисше згаданої числить пересічно 350 кільометрів. Коли отже в минувшім році союзні війска протягом місяця посунули ся від Івангорода до Пінска, то значить о 400 кільометрів, помимо двох незвичайно сильних оборонних лїній і трудного багнистого терену, то є річию дуже можливою, що союзні війска вже в короткім часї по розпочатю нової офензиви в Росії станут під Києвом і Одесою на полудни, а під Петроградом на півночи.

* * *

Успішний наступ в Росії буде мати також рішаючий вплив на становище обох сусїдних держав, а іменно на Румунію і Швецію. Нова неудача Росії може легко спричинити се, що Румунїя і Швеція станут по сторонї нїмецьких союзників. Румунїя могла би числити тодї на занятє Бесарабії, а Швеція на занятє Фінляндії. Обі сї держави заховували ся доси бодай на позір зовсїм невтрально, хоч, коли близше приглянути ся, воно так не було і не є. Румунїя доставляє нїмецьким союзникам збіжа і мяса, а Швеція є знова головним торговельним посередником між Нїмеччиною а Америкою. Отся послїдна справа довела навіть до сильного заостреня відносин між Анґлїєю а Швецією.

* * *

Всї ті повисше наведені причини позволяють здогадувати ся, що Нїмеччина і Австрія з весною, скоро підосхнуть дороги і воєнні операції будуть можливі, вдарять з цїлою силою на Росію.

Цїлковита побіда Росії і приневоленє її до заключеня мира приспішить конець війни. Побіда над Росією принесла би нїмецьким союзникам також і побіду на заходї. Італія, яка ще доси не виповіла війни Нїмеччинї, перша розпочала би мирові переговори з Австрією, а за нею мусїли би пійти Франція, а вкінци і Анґлїя.

Вислїд битви отже в Росії порішить не лише вислїд цїлої війни, але також і час, як довго війна ще буде тривати.

Безперечно, що в часї дальших воєнних операцій можуть ще зайти ріжні несподіванки, які можуть перехилити побіду на одну або другу сторону.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучи… моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ЗАПИСКИ.

—o—

БЛУДНЕ КОЛЕСО.

Один читач нашої часописи з Філядельфії, Па., прислав нам малюнок, на якім представив „блудне (воно також і — брудне) колесо американської Руси", яке так виглядає:

„Америка"
„Свѣтъ" „Правда"
„Ранок".

Тут годі його так представити, як се зробив автор на образку, але гадку його кождий зрозуміє. Се чотири „побожні" ґазети з ріжних таборів, які одначе лучить єдність в поборюваню українського народного руху.

Отже ті 4 ґазети — се 4 дзвони „блудного колеса", що крутять ся довкола одної оси.

ШТУКА ПИСАНЯ.

Штуку писаня показав „писач" з філядельфійської „Америки".

Прочитавши у „Свободі" дописку під віршем українського поета Богдана Лепкого: „Америці передрук заборонений", сей „писач" зачав кидати ся як голий в кропиві і написав новинку против „Свободи" за таку дописку.

В тій новинці є:

а) 39 стрічок;
б) 44 похибки;
в) 9 коршемних слів.

З уваги, що коршемні слова в „Америці" називають ся инакше ще „арґументами", подамо їх тут кілька, винятих з тої новинки філядельфійської побожної ґазети:

варіяцтво,
штубацтво,
Кульпарів,
розмягчене мозкових слоїв.

Кождий певно цікавий би знати, кілько треба мати літ і, кілько літ науки, аби вміти так писати.

І де та „академія", що в ній вчать ся на таких „писачів"?

НАСЬМІВАНЄ З ПОЛЬЩІ.

Знаний з кацапства польський дневник з Шікаґо, Ілл., „Дзєннік Звйонзкови" помістив вірш, в якім висьміває польські леґіони, що борють ся по стороні Австрії. Вірш перероблений з польського народного гимну „Єшче Польска не зґінела". І вийшло таке, що замісць насьміху з леґіонів, ся ґазета насьміває ся з польського гимну, а тим-самим з Польщі, про яку співає ся, що ще не вмерла.

В культурних народів є принята засада, що народний гимн вважає ся за сьвятість і його не надуживає ся до насьміхів, а у Львові перед кількома літами кричали ґазети 6 місяців на одного, що допустив ся такої провини.

Але що хто зробить „Дзєннікови Звйонзковому", коли він не має респекту перед ніким — окрім сьвятої Росії.

РЕДАКТОР ВЕДЕ ВІЙНУ.

Не так як редактор „Америки", себто паперову, — але правдиву.

Хлопці на посілости редактора нюйорського дневника „Ню Йорк Амерікен" і властителя многих ґазет В. Р. Герста побили і полонили вояків в Мексику, з табора Віллї.

Се правда, бо про се не писав „Дзєннік Звйонзкови" з Шікаґо, Ілл.

І ТАК ЗЛЕ І ТАК НЕДОБРЕ.

В Анґлії самотні мають пійти до військової служби.

Панни, хотячи показати своє добре серце, жертвують ся стати жінками молодих хлопців, щоби їх увільнити від війни.

Але не увільнять їх від домашної війни, від якої иноколи жонатий втік би навіть на фронт.

ДОЛЯ СЕРБСЬКОГО КОРОЛЯ.

Телеґрами доносять, що сербський король Петро виїхав на остров Евбею (східну частину Греції) лічити ся в сірчаних купелях.

Чи мало йому ще Содоми і Гомори?

МИКИТА.

Инша знова телеґрама доносить, що чорногорський король Микола, котрого дома називають також Микитою, відповів Австрії, що не хоче мира і зачав дальше війну.

А що-ж би то був за Микита, як би не микитив.

ЛИСТ З КИЄВА.

—o—

О. Василь Жолдак, греко-католицький парох в Сімпсон, Па., прислав нам до поміщеня лист, який одержав від українського ученого, доцента львівського університету д-ра Іляріона Сьвєнціцького, котрий, як звісно, перебуває тепер в Києві, увязнений Москалями яко воєнний закладник. Лист сей звучить:

Київ, дня 8. грудня н. ст., 1915.

Межигорская ул. 40, кварт. Зарядина.

Дорогий Василю! Рівно через місяць дістанеш отсе письмо, в Рождество Господне. Здоровлю Тебе, мій дорогий, з тим днем всім добром і желаю Тобі всім моїм домом щасливо стрітити сї дні та діждатись в благословеню Божім Нового Літа і дня Твого Покровителя. Нехай сї великі дні принесуть нам всім мир і благословенє на довгі щасливі літа!

Наконець дістав я перед тижнем звістку із Музея на моє письмо. Дуже втішив ся я тим, що Національний Музей у Львові ведуть після вказівок моїх — всетаки він не потерпить нічого від воєнних невзгодин. Також дізнав ся я про долю моїх старенських родичів: Отець інтернований в Бриґідках у Львові, а Мати в місті. Пані Павлик доглядає їх з нашого хазяйства всім необхідним. Хоч прикро се мені, але всетаки я рад тому, що вони на своїй рідній землі під охороною закона.

Тобі певно буде цікаво дізнатись, що утїкачі, як **Пакиж, Давидович, Лагола, Добрянський**, старенький **Яминський** (се москвофільські проводирі зі Львова — Ред.) і инші терплять остатну нужду вже давно. Єще літом звертались вони до ріжних людий, яких доля примусово закинула на чужину, за помочию, якої нівідки не могли дістати. **Всі вони дуже жалували за рідним краєм та за привичним для них горожанським житєм.**

Думаю, що Тобі — американському горожанинови — **долучений опис положеня Русинів під покровом політичного демаґоґа Дудикевича дасть ярку картину житя-бутя наших землянів.** (Сей опис подамо на другий раз. — Ред.). Дай Боже, щоби все пережите ними осінило їх сьвітлом правди і любови до рідної рідні.

Дорогий мій, як Ти зможеш зібрати календарі на 1916. р. всїх славянських виходців в Америці, отже: Русинів (галицьких ріжних партій, угорських, російських), Росіян, Поляків (ріжних партій), Чехів, Словаків, Сербів, Хорватів, Болгарів, Словінців, то велику прислугу учиниш мені. Я готовлю роботу про Славян; хотів би мати як найбільше статистичного матеріялу щодо їх культурно-національного житя в Новім Сьвіті, щоби дати повну картину Славянства. Збирати їх усі не конче, сего не хочу, щоби не обтяжати Тебе; прошу тільки зібрати те, що без труду особлившого вспієш зробити через одну, другу славянську книгарню.

Цілую та обіймаю Тебе по братерськи.

Твій Іляріон.

Замітка. Як би хто з наших Читачів міг роздобути який із славянських календарів на сей рік для висланя до Києва (одному чоловікови тяжко мати зносини з усіми Славянами в Америці), то просимо післати до нас, а ми доручимо о. В. Жолдакови. — Ред. „Свободи".

НОВІСТЬ У „СВОБОДІ".

На просьбу редакції „Свободи" згодив ся **др. Іван Сміт**, український лікар з Ню Йорку подавати передплатникам нашої часописи лікарські поради у відповідях на питаня в „Свободі".

Кождий передплатник „Свободи" може в листі спитати ся про те, як лічити ся з якої недуги; як запобігти якій недузї; як жити, аби не попасти в яку недугу і т. д.

Як жити, аби бути здоровим, чоловік звичайно лише знає з практики, але заки спрактикує, то мусить перебути ту хоробу, яку пізнає. А лікаря не все доброго найде, особливо в Америці, де є богато обманців, тому такі вказівки свого чоловіка, спосібного і совісного лікаря, можуть мати для наших людий велике значінє.

Розуміє ся, що поясненя і вказівки будуть більше загальні, бо лікар не може лічити, не бачивши хорого, коли недуга вже у нього розвинула ся та вимагає скорого й оглядного лїченя на місци. Але є тисячі таких випадків, де на основі опису недомагань, лікар може помогти і письменно, а коли то буде в ґазеті, то і більше людий з того скористає.

А ми певні того, бо др. Сміт вміє цікаво і ясно справу представити, як се видно з його займаючо написаної статї в сьогорічнім календари У. Н. Союза.

Ті з наших передплатників, що будуть писати листи з просьбою о вказівки і поясненя д-ра Сміта, мусять в листі подати своє повне імя, а в ґазеті буде відповідь на таку адресу, на яку вони схотять (наприклад на: перші букви, на прибране імя, на таке як читач „Свободи" з . . . . . . і т. д.).

Колиж читач не бажає собі відповіди в ґазеті, але в листі, то нехай залучить марку на відповідь.

Адресувати листи так:

„S V O B O D A".
(Лікарський порадник)
83 Grand St., Jersey City, N. J.

НАДГУДСОНСЬКІ МИСЛИ.

Кажуть, що українські сьвященики у Злучених Державах нарікають, що нема проповідий на празники.

Але зате є проповіди на Сойм.

* * *

Сиротинець добра річ, але не для сиріт.

* * *

Сестру може мати кождий.

* * *

Я дам на У. С. Стрільців 200 долярів! — сказав раз один чоловік перед Різдвом 1914-ого року, задумуючи ся глибоко, наче би мислив про далеку, далеку будуччину, яку і гадкою тяжко збагнути.

* * *

„10 тисяч долярів на тутешні гроші то було би тепер яких 30 тисяч рублів" — погадали собі засланцї Українці на Сибіри, тарахкаючи себе руками на всі боки, щоби не замерзнути серед морозу.

* * *

A. R. R. — не значить American Rail Road, лише Amerykansko-Ruska Rada, але знова годі від людий вимагати, аби знали всі приватні тайни всїх людий.

* * *

Раз один епископ так сказав:
— Лише папа є непомильний! Гм, то я властиво можу бути помильний!...

* * *

Безбожна „Свобода" вкрала раз від побожної „Америки" одно маленьке оповіданє. Гріх полягав в тім, що лакомила ся на таке оповіданє.

Се був перший гріх, а другим гріхом була — покуса, яку спричинила безбожна „Свобода", а на яку зловила ся побожна „Америка".

Вона за своє одно оповіданє відікрала від „Свободи" сторицею і дальше ще грішить.

* * *

...„А ще прошу Преосьвященного, я їм закину, що вони безбожники!" — сказав один редактор в однім місті, спустивши очи в долину.

* * *

Раз по бесіді Павла Крата на однім вічу один учасник віча так сказав:
— Вже був у нас аристократизм, демократизм і пайдократизм, а тепер маємо — чистий кратизм.

Богдан Лепкий.

ПАЛІЯМ МИРА.

—o—

За горя море, крови ріки,
За Каїна пекольний чин,
Нехай забудуть вас во віки,
Най проклине вас рідний син.
Хто біля вашої могили
Переходити-ме молись,
Най скаже: Сьвіт весь підпалили
Й огнем пекольним занялись.

(„Америці" передрук заборонений).

ФОНД ОБОРОНИ МИРОСЛАВА СІЧИНСЬКОГО.

387. Клівленд, О. П. Мих. Репен Гринів надіслав збірку яку зложили слідуючі жертводавці: Тов. „Борба" $9.00; М. Репен, О. Кіанма, П. Махно, О. Чайківський і Б. Храпейко по $1.00; разом **$14.00**

388. Клімер, Па. П. Іван Артимович надіслав дві збірки: 1) В Діксонвіл, Па. жертвували: Дмитро Загродничек і Йосиф Зибер по 25 цнт.; Олекса Бережанський і Теодор Тимчуляк по 50 цнт.; Кароль Загродничек, Вас. Сабаль, Ів. Загродичек, Ст. Сабаль, Ант. Матковський, Вас. Воліні і Тео. Голіні по $1.00; разом $8.50. — 2) В Клімер, Па. жертвували: Вас. Данилець і Ст. Засадний по $1.00; Вас. Засадний, Ст. Маркович, Михаїл Маркович, Павло Щистяк, Іван Коцоний, Іван Артимович, Теодор Коцоний, Никола Бейба, Йосиф Даців і Антін Голинський по 50 цнт.; Теодор Артимович, Лучка Васильжевич, Никола Огор, Стефан Коцоний, Мих. Огор, Онуфер Дашинич, Іван Капущак, Михало Дуб, Іван Гришко і Павло Стефанчак по 25 цнт.; разом $9.50. — Обі збірки разом **$18.00**

389. Бруклин, Н. Й. П. Василь Собуцький надіслав слідуючі збірки: Тов. „Просьвіта" жертвувало $10.00; зібрано на салі підчас зборів Товариства $3.00; на хрестинах у Олександра Порів в Ню Йорку зібрано на поклик Йосифа Шереметн $3.80. — Разом $16.80. — Одержано **$16.70**

Сума оголошена в сім числі „Свободи" виносить $48.70.
Оголошено в ч. 2 „Свободи $5666.42

ЗАГАЛЬНА СУМА $5715.12

На підставі ухвали, запавшої на засіданю Комітету Оборони Мир. Січинського, яке відбулось дня 28-го грудня, 1915 р. в Ню Йорку, взиваєсь всі ті Товариства і Комітети, які займались збиранєм жертв на повисшу ціль, а доси ще не вислали гроший, щоби зволили вислати зібрані ними гроші найпізнійше до дня 30-го січня 1916 р. на адресу касієра Комітету О. М. С.

Протягом сего часу Екзекутива Комітету О. М. С. поладнає рахунки виплат доси не полагоджених, а по 30-им січня проголосить повний звіт з приходів і розходів.

Адреса касієра О. М. С.:

ANDREW SAWKA,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЛИСТИ КАТРУСІ.

1.

Як ти від нас пійшов,
На сьвіті сумно стало,
Дрібненький дощ ішов,
В городі квітє вяло.

Й куди тепер не йду,
До ліса, чи на поле, —
Тебе я не найду
Ніколи вже, ніколи.

Лишили ся мені
Лиш спомини чудові,
Неначе ті пісні,
Невиспівані в слові.

Неначе ті пісні,
Що не співають, — снять ся,
І родять ся у сні
І в сні хиба здійснять ся.

2.

Колиб я мала, колиб я мала
Та ластовині крила,
Мене-б від тебе не відірвала
Ніяка в сьвіті сила.

За гори-ріки, за гори-ріки
Летіла-б за тобою,
А так, мій милий, мабуть на віки
Останусь сиротою.

3.

Жаль мені мами. Дуже тяжко хорі.
Вже на хвилину ліжка не кидають.
Недавно були з міста два дохтори, —
Що за недуга — сказати не знають,
З тим і вернули... Сумно, милий, сумно!
Здаєть ся, — чуєш, як йде в хату трумно.

А ще сумнійше, що все памятають,
Ніби твереза, здорова людина.
На хвилю тільки часом забувають,
Який рік маєм, яка нині днина,
Але війною цікавлять ся дуже
І все про тебе питають, мій друже.

„Коли він верне? — кажуть. — Я так хочу
Бачити війско наше, нїм сконаю".
А я — мовчу. Сльозами хустку мочу,
Зубами губи до крови кусаю,
Щоб не зайти ся плачем, не сказати,
Що їм вже тяжко буде вас діждати".

Що ви далеко, гень, гень за сьвітами,
А ворог близко, все близше і близше...
Часом — всї сплять, — я підийду до мами,
А мама шепчуть: „Схились, доню, низше!
Чи правду кажеш? Може він ранений?"
„Ні, він здоровий. Іде до нас, нене".

Йдуть, але инші, непрошені гості,
Йдуть, мов та хмара, мов туча бурлива.
Зі сну зриваюсь..., ось — ось, вже на мості,
Вже на подвірю... Що-ж я нещаслива
З мамою зроблю?... На щастє — се грає
Вітер осінний і браму тручає.

То знов — опівніч — зірву ся з просоня,
Бо ніби чую голос, так для уха
Милий твій голос... Грають оболоня,
А ви ідете, ніби заверуха,
Ніби той вітер, що з нашого дому
Має зірвати московську солому.

Та се лиш злуда... Сердечне бажанє,
Сон, який вічно души нашій снить ся.
А дійсність?... Зійде сонечко пораннє
І ніби сьвітить, а сьвіт чомусь тьмить ся.
„Колиж надтягнуть?... питає знов мати.
„Чому не йдуть вже?" — Що-ж мені сказати?

4.

Ти бачив, як павук
Обсновує вікно;
Так смуток свою сіть
Пряде й пряде в-одно.
І ніби сонце там
І гріє і сія,
Мені-ж ні ясности,
Ані тепла нема.
Лиш вічно мріє дощ,
Слота, як день так ніч,
Зітханя йдуть з грудий,
А сльози кануть з віч.
Ні, ні! Нема вже сил,
Скінчив ся мій терпець.
Посеред тих могил
Блукаю ніби мрець.
І вір мені, колиб
Надії не було,
На моїм гробі вже
Будяче-б поросло.
Надія-ж нас манить:
Стрівайте! Йде весна;
Що вснуло в осени, —
Пробудить ся зі сна.
Пробудить ся і знов
Розвєть ся, зацьвіте.
Недармож ллєть ся кров
І смерть мете, мете!
Недармож ллєть ся кров,
Мов рана — весь наш край.
Одна, одна любов
Тій кривді зробить край.

*

Ти бачив, як павук
Обсновує вікно;
Так смуток свою сіть
Пряде й пряде в-одно.

Богдан Лепкий.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що відділ **356** і **386** Укр. Нар. Союза, зістали з днем 3-го січня **1916** р. згідно з приписами §§ **243** і **244** статута Укр. Нар. Союза суспендовані.

Коли місцевий уряд висше згаданих суспендованих відділів не застосує ся до приписаного часу і не заплатить своїх належитостий, висше згадані відділи будуть виключені з орґанізації на підставі статута У. Н. Союза § 253.

Поодинокі члени висше згаданих суспендованих відділів У. Н. Союза, котрі хотять забезпечити собі членські права в орґанізації і надалі бути членами У. Н. Союза, мають застосувати ся до приписів § **412** статута У. Н. Союза. По переступні карти треба зголошувати ся до головного рекордового секретаря Укр. Нар. Союза на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.
P. O. Box 76. Jersey City, N. J.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 20-го січня 1916 р.

За Головний Уряд Укр. Нар. Союза:

Мих. Угорчак, гол. рек. секр.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до загального відома, що Братство св. **Михаїла**, відділ **16** У. Н. Союза в Гермінїє, Па., зістало з днем **20**-го січня **1916** р. виключене з нашої орґанізації.

Макаду, Па., дня 20-го січня 1916 р.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.

ПОДЯКА.

Вісім літ тому назад — через 3 місяці я лічив ся по лікарях і шпиталях. Лікарі сказали що коли я не піддам ся операції, то не буду жити. Я 6 місяців перележав, платив великі суми гроший, то хоч мені було вправді трохи лекше, але всетаки недуга мене не покинула. Торік дня 16. падолиста хороба знова відновила ся в сильнійших проявах і дня 22. падолиста удав ся я до д-ра **Івана Сміта** в Ню Йорку.

Др. Сміт вилічив мене відразу, немов яким чудом, бо як вернув ся до дому, то вже був здоровий і до нині чую ся цілком здоровий. За се д-рови І. Смітови складаю на сім місци сердечну подяку.

Павло Ружан.

Ню Йорк, 15-ого січня, 1916 р.

ПЕВНІ І НЕПЕВНІ ЗАПОМОГОВІ ОРҐАНІЗАЦІЇ.

Написав ІВАН БУРАЧОК.

—o—

(Дальше).

II. ЗАПОМОГОВІ ОРҐАНІЗАЦІЇ, ОПЕРТІ НА „РОЗМЕТІ".

Відки взяли ся розметові орґанізації?

Видумати засаду і систему рівних премій се дуже тяжка річ і богато похибок люди мусїли наробити, заким до неї дійшли. Щоби люди могли се зробити, треба було високого розвою науки рахунків та других наук, що мають таке велике приміненє в асекурації.

Спершу орґанізатори означували високу вкладок цїлком на вгад і тому вкладки були раз за високі, раз за низькі. Щоби сему зарадити, впали на таку гадку, щоби члени запомогової орґанізації, замісць платити вкладку, означену на вгад, складали ся на посмертні, як вже їх треба платити. Як вмерло 50 членів в орґанізації, а кождий з них обезпечений на 1000 долярів, то орґанізація мала зложити 50 тисяч долярів. Сю суму розкладали межи членів на рівно і справа готова, проста і ясна: нема ані богато рахунків, ані таблиць смертности, ані резервового фонду, ані других кар божих. Після сего пляну кождий живучий член платив не для себе, але платив на других в тій надії і в тім переконаню, що як він умре, то другі члени, тоді живучі, зложать ся на посмертне для него.

Користи розмету — се чиста мана.

Плян видав ся усім чудовим помислом. І він навіть сповняв свою службу через якісь роки, себто люди діставали посмертні. Але се лише до певного часу. По якімсь часї мусїло показати ся, що плян є хибний, неможливий до переведеня. Чому?

Плян розметової орґанізації добрий на кілька перших літ, поки орґанізація молода і не має старих членів. Тоді члени вмирають у невеликім числї і розмет може бути малий. Плян остав би ся на все добрим, як би люди в кождім віці вмирали в тім числї, як би 50-літні і 70-літні і 80-літні вмирали, скажім, як 20-літні, по 5 з кождої тисячки.

Чому розметова система неможлива?

Що воно так не є, ми се вже знаємо з того, що перед тим було сказано. Ми бачили, що межи 50-літними є 2 рази більше смертий на рік ніж між 20-літними, між 60-літними є майже 5 разів тілько смертий як між 20-літними, між 70-літними одинайцять разів тілько, а між 80-літними є майже 28 разів тілько смертий, що межи 20-літними.

Що так воно є, що старші скорше вмирають від молодших, видно також зі сего, що, як би люди кождого віку вмирали так як 20-літні, себто по 5 на рік з тисячки, то як би ми взяли 1000 двайцять літних людий і спитали, коли вони всї вимруть, вмираючи по 5 на рік, побачилибисьмо, що на се треба би 200 літ, себто послїдних 5 з них, вмираючи, мали би по 220 літ. Що се сьмішне і неможливе припущене, знає кождий.

З того, що між старшими людьми більше осіб вмирає ніж між молодими, виходить, що як товариство, а з ним його члени, постаріють ся, коли буде більше їх вмирати, товариство буде мало більше платити посмертних ніж воно мало платити тоді, коли члени були молоді. З уваги-ж на те, що товариство має платити більше посмертних, розмет мусить бути більший. З огляду на те, що число вмираючих зростає з кождим роком, тому і розмет мусить зростати з кождим роком.

Примір для поясненя.

Покористуймо ся приміром, який ми вже подали, коли говорили про кошт обезпеченя і обчисляли його після табельки смертности, виладженої Конґресом Запомогових Орґанізацій в Америцї. З табельки смертности можемо також вирахувати, який буде розмет, бо розмет залежить від числа членів, числа смертий між ними і висоти посмертного. Припустім, що якесь товариство має пять тисяч членів, а кождий з них має 20 літ і є обезпечений на $1000. З табельки смертности вичитаємо, що на тисячу 20-літних членів вмре в першім році пятьох на кожду тисячу, себто буде треба заплатити 25 посмертних по $1000 кожде, або $25,000 посмертного, а кождий член буде мав заплатити по 5 долярів на рік.

Поступаючи так дальше, ми побачимо, що ті члени в 25-ім році житя будуть платити $5.20 річного розмету, в 30-ім році житя будуть платити $5.55 річного розмету, в 35-ім році житя будуть платити $6.15 річного розмету і т. д., аж поки річний розмет не дійде до суми $34.39, як вони будуть мати по 65 літ житя, до $53.65, як вони будуть мати по 70 літ житя, до $85.48, як вони будуть мати по 75 літ житя, до $138.09, як вони будуть мати по 80 літ житя, а до $225.08, як вони будуть мати по 85 літ житя.

Тут я переву, бо відай між членами розметових орґанізацій нема ані одного, який би, будучи 85-літним старцем, міг і хотів платити $225 річної асекурації на $1000 посмертного.

„Сьвіжа кров".

На сїм я міг би скінчити доказувати неможливість розметового пляну, але тут може хтось зробити менї закид і сказати: „Се все гаразд, господине, але я бачу, що ви нас циганите. Ви дасте нам примір з товариства, що має 5.000 членів, а всї 20-літні. Ол-райт! Кажете, що річний розмет для них буде в першім році около 5 долярів, але потім буде рости і рости, аж поки нарешті не дійде до $225 долярів в рік, як вони будуть мати по 85 літ. Ви числите після табельки смертности, що з 5 тисяч 20-літних членів буде по 65 роках лише 400 членів і що протягом року помре дальших 90. Треба отже буде 90 тисяч долярів на посмертні для них; як би сю суму розділити на 400, то дійсно випаде річний розмет $225. Та ви забуваєте, що орґанізація не стоїть на місци, але зростає. Ви лиш припустіть, що за 65 літ вона придбала 5000 членів, а тоді вже посмертні в сумі $90.000 треба ділити не на 400 але на 5.400. Тоді розмет буде виносити для всїх около 17 долярів на рік, себто около півтора доляра на місяць, а то ще не є так страшно! Що ви на се?"

Чому „сьвіжа кров" не може вратувати розметової орґанізації?

На се треба відповісти, що так можна би числити лише тоді, як би ті нові члени були того рода, що ніхто з них не вмирав би. Лише тоді розмет міг би виносити $17 на рік. Що се неможливе, аби з них ніхто не вмер, кождий знає. Як би ті нові члени всї були 20-літні, то після табельки смертности 25 з них вмерло би в тім році. На 25 посмертних треба би дальших 25 тисяч і тому не 90 тисяч, але 115 тисяч долярів треба розділити між 5.400 членів і тому розмет буде виносити не $17 але понад $21. Так воно було би, як би всї члени були двайцятьлітні молодці! А де ви 5 тисяч таких молодих дістанете до розметової орґанізації, аби нахапати за старих членів, коли такий 20-літний може вступити до певної опертої на науково обчисленій рівній премії і платити **через ціле своє житє** мало що більше як 10 долярів річно? Ось чому не можна припустити, щоби знайшло ся 5 тисяч двайцятьлітних осіб, щоби схотїли вступити до такої розметової орґанізації.

Возьмім примір, в якім 5 тисяч вступає до такої орґанізації, а між ними є тисяча по 30 літ, а друга тисяча має по 40 літ, трета тисяча по 50 літ, четверта тисяча по 60, а пята тисяча по 70 літ. Се примір найблизший до правди. Кілько буде виносити розмет у сїм випадку? Почислїм!

1) Між старими чотириста 80-літними членами вмре 90 і буде треба $90.000 на посмертні виплати.

2) Між тисячкою 30-літних вмре 5 і буде треба $5000 на посмертні виплати.

3) Між тисячкою 40-літних вмре 6 і буде треба $6000 на посмертні виплати.

4) Між тисячкою 50-літних вмре 9 і буде треба $9000 на посмертні виплати.

5) Між тисячкою 60-літних вмре 16 і буде треба $16.000 на посмертні виплати.

6) Між тисячкою 70-літних вмре 26 і буде треба $26.000 на посмертні виплати.

Разом на 5.400 членів того товариства помре 152 членів і буде треба 152 тисячі долярів на посмертне для них і тому розмет винесе 28 долярів на рік. З тої причини ся розметова орґанізація не дістане ані 30-літних членів, ані 40-літних, ані навіть 45-літних членів, бо всї вони дістануть таншу асекурацію на сталу вкладку після літ в певній орґанізації.

Заключенє: запомогова орґанізація мусить збанкротувати.

З наведених ось-тут примірів кождий мусить побачити ясно як на долони отсе, що:

В розметовій орґанізації розмет мусить зростати щораз більше.

Через сей зріст суми розмету молоді члени перестануть з часом вступати до розметової орґанізації, а підуть до певної орґанізації зі системою рівних вкладок після віку.

З часом до розметової орґанізації перестануть вступати навіть члени середного віку, бо навіть вони можуть дістати обезпеченє танше в певній орґанізації зі системою рівних вкладок щодо віку.

Через се в розметовій орґанізації остануть самі старі члени, які не потрафлять самі заплатити коштів своєї асекурації і тоді — орґанізація мусить збанкротувати.

Несправедливість розметової системи.

З того, що сказано, видить дальше кождий, що розметова орґанізація є несправедлива.

Передвсїм вона несправедлива тому, що в ній члени ріжних віків платять однаковий розмет, помимо сего, що небезпека смерти, а через се й кошт обезпеченя висший у старшім віцї ніж у молодшім і по справедливости старший повинен більше платити ніж молодший.

Розметова орґанізація є несправедлива тому, що вона дає яку-таку запоруку членам, котрі скоро вмирають, а не дає ніякої запоруки членам, що вступили молодо до орґанізації, платили через довгі роки і доживають глубокої старости. Розметова орґанізація кривдить найліпших своїх членів. Розметова орґанізація се запомогове товариство для тих, що вміють скоро вмирати. Розметова орґанізація немов би говорила до своїх членів: „Вмирай скоро і колєктуй скоро свої гроші!" Як член вступить у старшім віцї і скоро „переставить ся", він щасливий, — його вдова і діти дістануть „обезпеченє". Молоді члени за се подбають. Зате як молодий чоловік вступить до розметової орґанізації, а ноживе собі довго, то він дуже легко може пережити свою орґанізацію. Може хто скаже, що се запомогова орґанізація! Запомогова чи не запомогова, але се не є ніяке обезпеченє, бо ніхто не обезпечує!

Чого нас учить історія розметових орґанізацій?

Але досить нам вже рахунків! Подивім ся на хвилю, що історія тих розметових орґанізацій каже. Прецінь історія мусить потвердити те, що ми старали ся доводити рахунками. Іоді історія не иншого каже, то видно і ті рахунки не богато варта.

Розметові орґанізації в Анґлії.

Гадка основувати запомогові орґанізації на розметовій системі прийшла до Злучених Держав з Анґлії. В Анґлії від дуже давних часів істнували асекураційні товариства ріжного рода, а розметові товариства появили ся в Анґлії дуже вчасно, бо вже на вісїмнайцятий вік припадає час їх розцьвіту. Були там розметові компанії, себто приватні підприємства, основані для зиску підприємців, а оперті на розметовій системі. Були там також розметові товариства, оперті на орґанізації відділів і не заложені для зиску через капіталїстів, але заложені і ведені членами для добра членів. Розметові компанії скоро пізнали, що вони опирають ся на хибних основах. Богато з них збанкротувало і завело в надіях міліони людий, в них обезпечених. Решта мусїла або переорґанізувати ся і оснувати свій бізнес на тривких основах або переасекурувати своїх членів в сильних компаніях.

Далеко довше від розметових компаній держали ся при житю розметові товариства. Члени запомогових товариств богато сильнїйше злучені зі собою ніж люди, асекуровані в асекураційних компаніях. Се й є причина, чому запомогові орґанізації могли довше удержати ся ніж розметові компанії, хоть оба роди оперті були на тій самій хибній системі розмету.

(Конець буде).

ДО КАНАДІЙСЬКИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ НАШОЇ ЧАСОПИСИ.

Від часу до часу одержуємо листи від канадійських Українців з запитами, чому їм не присилає ся ґазети, хоч вони вже прислали передплату.

Хочемо отсим пояснити всїм інтересованим, що се діє ся **НЕ З НАШОЇ ВИНИ**. Як звісно, всї листи з Канади тепер мусять переходити урядову цензуру, яка, очевидно, опізнює доручення листів. Нераз лучає ся, що лист опізнить ся навіть о кілька тижнів. З уваги на те просимо бути терпеливими і вирозумілими, а для оминення перерви у висилції часописи порадно було би Канадійцям висилати передплату вчаснїйше ніж попередна передплата скінчить.

АДМІНІСТРАЦІЯ „СВОБОДИ".

В. Ґордін.

ЖЕРТВА ОДНОГО ДНЯ.

(З російської мови переклав Іван Мельник).

—o—

— Хи-хи-хи... — тихим, безумним сьміхом, як би з когось насьміваючи ся, реготала ся старушка; її обличе прибрало вираз, мов би хотїла сказати:

„Я всьо розумію і ви мене не ошукаєте..."

Запалї уста розширили ся, показуючи беззубі ясна, а вистаюча в перед щока робила її ще більше подібною до мерця. Малі зморщки зорали ціле лице, а шкіра на ньому видавала ся блискучою і твердою, як перґамент. Полиняле від довгої ноші лахмате воруцило ся і в своїх фалдах ховало худе, сухе тїло.

Вона сиділа безпомічна, без куска хлїба, без води і сну вже третий день на брудній, вузкій, деревляній постелї, зігнувши під себе рябі ноги і щось шепотїла без звязи; тихим, коротким сьміхом з когось насьмівала ся і знов беззвучно щось шепотїла, чого не можна було зрозуміти. Постіль дрожала і хрипіла басом. В вузкім, тіснім мешканю було низко, вогко і темно, як в ночи. Одиноке квадратове віконце засипане було снїгом і здавало ся, що старушку за житя поховали в тім льоху. А вітер хрипливим, пяним голосом співав за вікном якусь сумну, монотонну пісню.

Старечі, прижмурені і безбарвні очи перебігали з предмета на предмет; їй здавало ся, що її любий, единий син, той все понурий і затурбований син — тепер шуткує собі з неї. Він ховав ся і знова показував ся то коло стола, то в кутї біля печи, то у вікнї; не в брудній і занечищеній блюзї, яку убирав до роботи, а в чистій, сьвяточній одежі; не з покритим коптю і порохом лицем, як приходив з фабрики, а вимитий і причесаний..., ноги його підтанцьовували в такт і очима підморгував... Голова захитала ся на тонкій шиї і постепенно почав він таяти, розпливати ся, доки ледви замітною плямкою не пропав за вікном і то ні трохи не здивувало її, ані не занепокоїло. і сейчас таки про нього забула... Перед її очима скоро перебігали люди; їх було так богато, що не видно їм кінця; тісно збитими рядами машпрували вони; червоні хоругви широко розвівали ся і плили над їх головами. Пісня тисяч голосів, як удари грому, роздавала ся в її ухах; було чути і тупіт безчисленних ніг в такт пісні... Тр... тр..., якби звідкись посипав ся горох і в воздусї з шипінєм і свистом замелькали чорні маленькі пятна... З'явили ся чорти з довгими хвостами і кінськими, обарвленими кровю, копитами; люто почали вони топтати людські трупи і над головами живих з якоюсь питомою собі злобою і пекольною усьмішкою вимахували блискучим і острим оружем. Голови все падали, падали, а зьвірські чорти топтали їх своїми копитами, опянілі в своїй дикій оргії... Великі каплї крови, як каплї дощу, капали на голову і по рідонькім, розтріпанім, сивім волосю спливали на пооране зморщками лице.

В її очах всьо виглядало, якби було покроплене кровю і якби всї предмети горіли, наче в огнї...

Але людий ставало чимраз більше, червоні хоругви ще ширше розпростерли ся і від сильних звуків тої пісні земля задрожала... Всьо щезло..., по стїнах розливали ся якісь неясні, невиразні малюнки... Нараз повіки старушки розширили ся і в страсї застигли; очи стали нерухомо- шкляними. Вона знов побачила сина. Він стояв на порозї з страшним від мук лицем і на всї боки хитав ся; на шиї у нього чорніла глубока рана, а з неї текла широкою лентою червона кров. Хрипливим і розбитим голосом старенька мати скрикнула, від чого роздав ся довгий, протяжний відгомін. Цїлим тїлом кинула ся взад; спиною впала на постіль і на весь свій ріст випрямувала ся... Стало тихо... В кутї стояла смерть і стукала своїми кістками...

За вікном була вже ніч, темна ніч і вітер хрипливим, пяним голосом монотонно співав і ридав...

З НАРОДНОГО ЖИТЯ.

—o—

(Дописи).

Аматорське представленє в Ст. Луіс, Мо.

За провідну, вступну стежину в змаганях до лучшого житя нехай послужить нам день 12-ого грудня 1915 р.

Тутешні аматорські сили, яких серця наповняє ідея великого нашого люду, зложились спільними почуванями і в висше згаданім дни відограли велике представленє п. з. „Сватанє на Гончарівці", оперету в 3-ох діях. Не беру за перо, щоб обсипувати похвалами деякі собі милі особи, бож тих похвал так дуже повно стрічає ся в часописях, що навіть часом аж обридне читачам. Ми з тугою в серци, загнані долею на далекий, глухий захід (вести), вважаємо, що не від річи буде поділитись нашою піснею з тими, які ділять ся там близше сходу.

Година 7-ма вечером 12-ого м. м. Церковна, простора галя наповнилась публикою по береги. Кождий з нетерпеливим вижиданєм споглядав в сторону куртини та слідив, чи не заворушить ся вона в своїх завісах.

Прибули тут люди ріжних поглядів. Були такі, що зрозуміли, відчули, заінтересувались. Були знова такі, що їх потягла сюди сама тільки цікавість, а що вже найбільше, то число критиків перевисшало всіх.

Розпочалась оперета. Публика, захоплена живим чаром колишнього покиненого нашого житя, відчула сей образ глибоко в души. На сцені молоденька, бо заледви 15-літна, п-на М. Ябчанка своєю гнучкою поставою та рухами уходила за справжню артистку. Хотяй вона тутешнього викованя, однак пестила її мати рідним словом, вливала в молоденьку душу перші чутя до того, що своє, що рідне. Так молода акторка в ролі закоханої любки Уляни приковувала до себе сотки очий, які гляділи на неї зі співчутєм. Зі своїм любимцем Олексієм (п. Ст. Макарою) в темній шарівці сценічного осьвітленя давала живий образ солодкого кохання.

П-на А. Сулима в ролі матери-цокотухи перенеслась в фактичне положенє та відограла свою ролю знаменито. П. І. Микитів, батько, В. Галайда, сват, виконали свої ролї дуже гарно. П. В. Білик, яко салдат та весільний староста віддав ролю рівнож похвально, а що вже Стецько, жених Уляни, п. В. Лебідь, то сердечно бавив публику своєю ролею дурноватого парібка. Аматори викликували раз сльози на очах видців то знова радість. Незбитим доказом артистичного попису аматорів сьвідчить се, що майже безпереривною филею лунали горячі оплески через цілий час оперети. Гості, які явились, як: німецький сьвященик та инші Американці, винесли як найкрасші враженя та не могли налюбуватись нашим народним строєм і немало заінтересувались нашим народом.

По відспіваню деяких пісень під управою учителя п. І. Хоми розійшлись всі весело домів. Тут належить піднести, що найбільше праці та труду поніс п. Хома яко режісер. Він ще не обізнаний тут, прикро приходить ся йому на тернистій ниві. Його працю чогось не стараємось оцінити. Він самітний без найменьшого оперта, а ми ще навіть відтягаємось від морального попертя.

Тому, братя зі Ст. Луіс, покиньте той суворий тон політики зглядом своїх провідників, котрі відзначають ся роботячостию і певною сьвідомостию. Згідна гадка, один напрям — а певно на нашій запущеній ниві зацвитуть цьвіти.

Учасник.

—o—

Народне віче в Шікаґо, Ілл.

Дня 9. січня 1916. в гали Крехняка відбуло ся всенародне українське віче, скликане д-ром В. Сіменовичем. Віче отворив др. Сіменович короткою мовою, виясняючи зібраним, в якій цїли воно скликане і які справи будуть обговорювані. Рівночасно поставив внесенє на вибір вічевої президії, до котрої увійшли: Д. Ружицький яко предсідатель, М. Дурдела, М. Шавала і М. Личак яко секретарі.

Др. Сіменович складає справозданє з діяльности тимчасового шікаґовського комітету, який зістав заложений тут давнійше для орґанізованя шікаґовських Українців і несеня помочи жертвам війни в старім краю. В своїй бесіді зазначує, що з початку комітет із своєї праці як найкрасше вивязувавсь, однак з бігом часу справа ставалась меньше успішною так, що вкінци з ріжних причин підупала.

Слідуючий забрав слово д. П. Мотало, складаючи справозданє з дотеперішної діяльности яко касієр комітету для збираня жертв.

Дальше др. В. Сіменович здає справозданє із соймових обрад, а рівночасно читає текст своєї бесіди, виголошеної на соймі в Ню Йорку, щоби опрокинути всякі закиди, які з ріжних сторін посипались на него. Діяльність д-ра В. Сіменовича зібрані на галї одобрили і приняли до відома бурею оплесків.

Предсідатель Д. Ружицький покликує дд. П. Мотала і Клима, щоби яко посли соймові здали справозданє. З уваги однак, що попередно др. Сіменович таке справозданє зложив, отже оба висше згадані годять ся із справозданєм д-ра Сіменовича і заявляють, що від себе не мають нічого додати.

Опісля забирає слово др. С. Гриневецький, котрий в своїй огнистій бесіді безпощадно критикував всіх тих шікаґовських політикерів, котрим не добро української справи лежить на серци, але власні особисті амбіції більшу ролю грають і сильно підкопують розвиток Українців, чого доказом хоч би се нинїшне так нечисленно зібране віче. В своїй бесіді порівнує зріст політичної сьвідомости між Поляками тут на еміґрації в противставленю до нас Українців. Підносить високий розвиток польських орґанізацій, а рівночасно характеризує тутешні наші подібні орґанізації, як Січ-Сокіл, котрі хиба що на папери істнують. Зате Українці в Шікаґо можуть повеличатись красними церквами, сильними парафіями. Вкінци своєї бесіди обговорює значінє сойму і додатний вплив, який сойм мати-ме на дальший зріст Українців в Америці. Бесіду свою закінчив горячим покликом до орґанізованя під прапором „Федерації Українців", бо лиш ми зедцані в сильну могучу орґанізацію можемо успішно працювати тут на американській земли і помагати свому народови, знищеному війною у старім краю.

По скінченю тої бесіди др. Сіменович читає статут „Федерації Українців", котрий оплесками зістав принятий до відома.

Відтак забирає слово д. Дідух. Він в своїй бесіді висказує брак просьвіти і заінтересованя серед загалу народними справами.

Опісля др. Гриневецький інформує загал, в який спосіб творити відділи „Федерації Українців", загріває зібраних, щоби ні один Українець не знайшов ся, який не належав би до „Федерації Українців".

Вкінци д. Мотало поставив внесенє, щоби М. Січинський зволив прибути до Шікаґо на слідуюче віче, що в значній мірі причинилоб ся до пробудженя байдужних. Внесене се зістало одноголосно принятє. На внесенє д-ра С. Гриневецького і Е. Процюка ухвалено слідуючі резолюції:

1. Обовязком кождого Українця є належати до „Федерації Українців".
2. Гроші, дотепер зібрані комітетом, вислати на руки „Федерації Українців".
3. Віче вискаує вотум довіря для соймових послів.
4. Всім тим, котрі неприхильно відносять до сойму, а передівсім часописи „Америці", заявляють своє негодованє.

Піснею „Ще не вмерла Україна" і „Який то вітер" закінчено віче, а вічевики підбадьорені на дусі розійшлись домів.

М. Шавала, М. Дурдела, М. Личак,
секретарі віча.

НАДІСЛАНЕ.

В ОБОРОНІ ПРАВДИ.

I.

Ми низше підписаний комітет, що занимав ся скликанєм віча в справі вільної України на день 25. вересня м. р. в Голійок, Масс., вибраний на нараді в тій справі дня 18. вересня, на котру були запрошені уряди усіх трох місцевих запомогових орґанізацій, а явили ся лише урядники У. Н. С., У. П. Р. О. Г. і кількох сьвідомійших незорґанізованих Українців (з відділу Р. Н. С. ніхто не явивсь, хоч були запрошені через свого секретаря І. Довгана, дня 13 вер.), перечитавши в „Нар. Волї" ч. 103, пашквіль підписаний М. Проводою, в котрім то між иншими він каже: „Взявши під розваґу віче дня 25-го вересня, що малисьте розходу іно $14.89 то публично говорю, що за богато, бо бесідник їхав до Бостону, а Ви взяли зі Спрінґфілд, Масс, то подвійна дорога 20 ц. (двайцять центів) а решта за що?" — відповідаємо:

„Народна Воля" і її писар зволять приняти до відома:

1) Що з Ню Йорку до Бостон, Масс., дорога йде не через Спрінґфілд, Масс., о чім кождий може переконати ся на кождім зелізничім двірци; що з Ню Йорку до Голійок, Масс. в одну сторону коштує $3.53, а з Голійок до Бостон $2.60;

2) Що віче закінчилось о 11 годині вечер, через те др. Демидчук був змушений ночувати в Голійок і за те все жадав від нас лише $8.00;

3) Дальше, коли комітет переконав ся що М. Провода силує ся розбити віче та, що в своїй роботі не перебирає в средствах, щоби запевнити спокій на вічу, комітет був змушений взяти полісмена, про що можуть посьвідчити: В. Криминець, В. Надопта і много инших.

Помимо того, що касовий звіт з віча був оголошений в 116. числі „Свободи" з 1915. р., ми змушені сим разом докладнійше подати звіт до публичного відома, а то:

ДОХІД:

Добровільні жертви з віча	$43.02
З розпродажи 60 відзнак „Жертвам війни	15.00
Загальний дохід з віча	$58.02

РОЗХІД:

Бесідник	$8.00
Полісмен	2.00
За 100 відзнак „Жертвам війни"	3.00
Подорож в справі оголошеня віча	.30
Передвічева переписка	.59
Два рази подорож до Спрінґфілд двох членів Комітету	.80
Пересилка гроший до „Свободи"	.20
Загальний розхід з віча	$14.89

Чистий дохід $43.13 вислано на „Фонд визволеня України", о чім сьвідчить вкладка 586, з Голійок, Масс.

КОМІТЕТ:
Мих. Накрейко, Ів. Серединський, Ів. Затонський.

II.

Перечитавши видумки М. Проводи в 103. числі „Нар. Волї", котрими він намагає ся перевернути правду до гори коренем і щоби запротестувати проти його виводів, ми низше підписані стверджуємо: Що на вічу дня 17. жовтня в Голійок, Масс., на внесок С. Куньки більшостию голосів ухвалено, щоби дохід з віча вислано на Фонд оборони М. Січинського, а меньшість голосувала за внеском В. Головчака, щоби дохід з віча був відісланий на Фонд вдів і сиріт при У. Н. Союзі.

В. Головчак,
С. Кунька.

НОВИНКИ.

ПЯТНОВАНЄ БРЕХНІ ПОЛЬСЬКИХ МОСКВОФІЛІВ.

Статю „Свободи" про замилуванє до надутости і брехнї „Дзєнніка Звйонзкового" з Шікаґо, Ілл., (звісного з російських побід на своїм папери) подала в повнім перекладі тамошна польська поступова ґазета „Дзєннік Людови" з 15. с. м., вказуючи своїм читачам, що вже й Українці звернули увагу на брехливість тої ґазети, що більше побід російських вишукує ніж самі московські ґазети в столици Росії. (Хто не вірить, нехай піде до публичної бібліотеки в Ню Йорку і нехай порівнає відомости з тогосамого дня в московських ґазетах — як наприклад „Новое Время" і „Рѣчь", а переконаєть ся, що ті ґазети не мають ані навіть четвертої части тих російських побід, що має „Дзєннік Звйонзкови". Видно, москвофільська загорілість у нього більша ніж у такого „Нового Времени").

—o—

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ.

Доносять нам, що перед двома днями відобрав собі житє вистрілом з револьвера молодий Українець соціяліст **Іван Гундяк** з Монесен, Па. Був він співробітником української соціялістичної ґазети „Робітник" з Клівленд, О. Ся траґічна смерть молодого чоловіка, котрий щойно перед кількома днями оженив ся, викликала счудованє між знакомими покійного. Причина смерти покищо незвісна.

—o—

ВІСТИ ВІД ПОЛОНЕНИХ В РОСІЇ.

До нашої редакції прийшла така картка з Росії, від полоненого, ц. і к. лайтнанта австрійської армії, В. Маркова: Прошу помістити в Вашій хв. часописи слідуюче оголошенє: „Повідомляю моїх свояків і знакомих в Америці, що я підчас одної битви дістав ся в російський полон. Адрес мій звучить по російськи так: Вартоломей Марковъ, Военноплѣнный офицеръ, Царицынъ н. Вол. Саратовской губ. Russia".

—o—

ПРОТИ ІМЕНОВАНЯ ОФІЦИРАМИ — ЖИДІВ.

Російське міністерство війни звернуло ся до сьвятого синоду (є се найвисша церковна власть в російській православній церкві, на чолї котрої стоїть цивільний урядник-прокуратор синоду) з запитом, яке становиско належить заняти супроти наміру іменованя Жидів офіцирами. Як звісно, Жиди в Росії виключені є зовсім від авансу на офіцирів. Синод відповів, що Жидів не належить іменувати офіцирами хоч би тому, що підчас великих військових парад відбувають ся богослуженя, в яких офіцири мусять обовязкового брати участь, а допущенє Жидів до християнських богослужень викликувало би все велике огірченє між православним населенєм.

НІ СЮДИ НІ ТУДИ...

ВЛАДИКА: Ґей, ґей, милий Боже, де я заїхав зі своєю фірою! Доси їзда ішла яко-тако, а як фіра засерягла в болоті, то ні сюди ні туди. А ті русі Івани замісць помогти, то ще відвертають ся і підсьміхують ся!...

КАСОВИЙ ЗВІТ УКР. НАР. СОЮЗА

за грудень 1915. р.

Відділ	запл.	Відділ	запл.
1.	270.22	90.	20.70
3.	15.93	91.	78.87
4.	71.78	96.	39.85
5.	26.44	98.	54.47
6.	12.76	99.	61.29
7.	83.92	102.	108.15
8.	6.47	104.	90.91
9.	25.45	105.	43.30
10.	141.01	106.	128.07
11.	7.76	109.	104.35
12.	112.47	112.	24.51
13.	42.94	113.	42.88
14.	37.65	123.	15.59
15.	42.60	124.	30.57
17.	10.62	125.	25.16
18.	38.87	127.	60.68
19.	16.03	128.	23.76
20.	11.59	132.	60.34
21.	22.00	133.	130.92
22.	28.71	135.	15.55
23.	24.12	136.	31.48
25.	18.74	137.	31.41
26.	26.94	138.	14.10
27.	30.38	140.	14.45
28.	11.75	142.	78.81
29.	93.57	145.	14.46
30.	15.48	146.	51.03
31.	22.00	147.	71.11
38.	138.46	148.	12.49
39.	11.61	149.	35.86
41.	14.94	150.	12.65
43.	14.68	151.	44.79
45.	63.92	155.	146.76
47.	74.19	160.	69.55
50.	16.09	162.	13.01
51.	21.72	165.	52.56
52.	27.14	168.	64.79
53.	15.18	170.	97.75
56.	30.87	171.	10.99
57.	45.85	173.	35.58
63.	155.61	174.	29.38
65.	76.64	175.	51.92
66.	56.51	178.	17.88
67.	54.10	179.	57.89
69.	37.97	180.	5.09
70.	148.00	181.	16.55
71.	23.73	186.	69.94
73.	16.60	191.	37.92
75.	96.14	192.	16.88
77.	25.56	195.	28.16
78.	32.89	198.	16.61
79.	32.76	200.	32.50
81.	69.07	202.	18.82
82.	24.25	203.	29.67
85.	12.50	205.	19.92
86.	59.49	206.	36.44
87.	19.37	209.	64.91
89.	6.14	210.	20.81

Відділ	запл.	Відділ	запл.
211.	34.87	301.	75.69
213.	94.43	303.	12.62
214.	9.65	305.	21.96
215.	34.28	308.	22.74
217.	114.11	314.	11.81
218.	80.66	315.	16.78
220.	28.67	316.	70.26
221.	144.23	317.	33.05
223.	30.49	320.	6.87
224.	20.95	321.	32.16
225.	59.43	322.	29.92
228.	19.89	323.	38.75
229.	120.50	324.	21.14
230.	29.43	326.	60.54
233.	30.43	330.	48.96
234.	38.56	332.	23.25
235.	51.42	334.	7.12
237.	81.93	338.	96.70
238.	6.40	339.	45.10
239.	98.22	341.	17.78
240.	19.18	342.	30.72
241.	22.16	344.	18.65
243.	27.67	346.	9.15
244.	25.22	347.	11.24
245.	8.21	349.	28.83
246.	18.27	350.	51.56
247.	70.24	351.	16.85
248.	20.71	354.	27.75
250.	9.66	355.	29.31
251.	35.36	357.	10.33
254.	47.69	360.	47.42
255.	30.97	363.	34.87
256.	13.25	364.	10.58
258.	17.29	365.	38.52
259.	55.34	367.	27.11
261.	22.36	369.	39.88
262.	14.41	370.	21.88
263.	12.78	371.	23.48
271.	18.09	373.	11.94
273.	29.29	379.	27.40
274.	71.02	380.	21.17
276.	51.10	381.	10.27
277.	29.77	384.	23.43
278.	29.07	385.	18.47
282.	41.22	388.	19.51
283.	40.74	391.	34.57
286.	15.76	392.	11.47
288.	36.93	393.	18.14
290.	26.05	395.	3.65
291.	29.48	396.	26.13
292.	66.02	397.	16.10
293.	7.95	400.	31.81
295.	25.46	401.	21.79
296.	39.72	402.	28.98
300.	85.18		

Місячні вкладки за діти членів	371.81
На сплату морґечів	100.00
Процент від морґечів	320.00
Приходи друкарні	5.453.46
На сплату капіталу	50.00
„Свобода" процент від позички	62.87
Рент від дому У. Н. Союза	152.00
До фонду сирітського вплинуло	2.015.24
Зворот невиплачених чеків	515.20
Дохід з рентів дому У. Н. С.	1.482.83
Процент від бондів	351.83
Зворот правних видатків сирітського фонду	50.00
Прихід за місяць грудень є	20.078.62

РОЗХОДИ:

Посмертне по бл. п.:

Колесар Ілько, від. 381	500.00
Харищин Анна, від. 200	375.00
Рикета Никола, від. 57	1.000.00
Супера Катерина, від. 318	500.00
Сидор Дмитро, від. 28	1.000.00
Гіба Ксеня, від. 104	1.000.00
Кравчук Гриць, від. 339	1.000.00
Гомбош Іван, від. 245	1.000.00

Запомоги з фонду убогих:

Козяр Юрій, від. 2	100.00
Сисак Федор, від. 41	100.00
Виспянський Станис., від. 206	100.00
Булій Петро, від. 255	50.00
Кіс Стефан, від. 360	50.00
Пупчик Николай, від. 4	100.00

Сирітські части:

Присяжнюк Василь, від. 92	800.00
Зворот правних видатків	50.00

Адміністраційні видатки:

Платня головних урядників	290.00
Платня головного опікуна	65.00
Платня помічника	65.00
Рент за грудень	30.00
Видатки офісові і адміністр.	222.20
„Свобода" за грудень	638.40
„Просьвіта" на видавництва	547.56
Розходи друкарні	5.547.16
Дохід з рентів дому У. Н. С.	1.482.83
За справи правні	91.58
Податки від дому У. Н. С.	491.52
Бонди головних урядників	341.00
Головний лікар	50.00
Розхід за грудень є	17.590.25
Готівка з кінцем падолиста	140.006.46
Прихід за грудень	20.078.62
Разом	160.085.08
Розхід за грудень	17.590.25
Готівка з кінцем грудня	142.494.83

БІЛЯНС

з днем 31. грудня 1915:

Стан чинний:

Готівка	142.494.83	
Морґечі	46.900.00	
Реальність	19.500.00	
Бонди	49.515.00	
Друкарня	25.100.00	**283.509.83**

Стан довжний:

Фонд посм.	51.603.97	
„ резерв.	115.511.21	
„ адмін.	39.719.61	
„ убогих	8.742.50	
„ народний	8.776.74	
„ сиріт.	59.155.80	**283.509.83**

Невиплачені посмертні запомоги за членів, померших по день 31. грудня 1915., числять $23.152.83.

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
А. Шаршонь, гол. кас. У. Н. С.
С. Ядловський, г. ф. секр. У. Н. С.

ЩЕ ПІВТОРА ТИЖНЯ!

ВЖЕ СОТКИ УКРАЇНЦІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ СКОРИСТАЛО З ТОЇ ДІЙСНО НЕБУВАЛОЇ НАГОДИ, ЧОМУ-Ж НЕ МАЛО БИ ЩЕ БІЛЬШЕ СКОРИСТАТИ? ЧОМУ ОСОБЛИВО МОЛОДІ УКРАЇНЦІ НЕ МАЮТЬ ВИКОРИСТАТИ СЬОГО?

ДО ВІДОМА ВСІМ ЧЛЕНАМ І МІСЦЕВИМ УРЯДНИКАМ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА, А ТАКОЖ ВСІМ ТИМ, КОТРІ ДОТЕПЕР НЕ Є ЧЛЕНАМИ У. Н. СОЮЗА.

На підставі ухвали, яку принято на річнім засіданю головного уряду Українського Народного Союза в жовтни м. р., отсим подаєть ся до загального відома, що Український Народний Союз принимає нових членів вже лише до кінця січня 1916. р., за **ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО.**

Від 1. січня 1915 р. нові **ЧЛЕНИ** Укр. Нар. Союза при вступі платили вступне в сумі $2.00. На підставі висше згаданої ухвали до кінця с. м. нові члени платять лише $1.00 вступного (за що отримають грамоту, відзнаку, книжочку і статут).

Кожде **ТОВАРИСТВО ЧИ БРАТСТВО**, котре приступить до У. Н. Союза яко відділ до кінця с. м., буде приняте за половину вступного т. є. $5.00 (за $5.00 отримає таксамо як перше за $10.00: книги, чартер і печатку відділу). Ся опустка є лише для тих нових відділів, котрі приступлять до Укр. Нар. Союза до 31-го січня 1916 р.

Кождий місцевий секретар (організатор) У. Н. Союза буде управнений, як і попередно, до 50 цнт. організаторської нагороди за кождого новозорганізованого члена.

Крім звичайної нагороди кождий місцевий **ОРГАНІЗАТОР, ЧИ ТО УРЯДНИК ЧИ ЧЛЕН**, отримає надзвичайну нагороду, коли до 31. січня 1916 р. зорганізує більше число членів до Укр. Нар. Союза. І так:

За 15 нових членів отримає гарну організаторську відзнаку.
За 25 нових членів отримає готівку в квоті $5.00.
За 50 членів отримає готівку в квоті $10.00 і гарну срібну відзнаку.
За 100 членів отримає готівку в квоті $25.00 і гарну золоту відзнаку.

Імена тих місцевих організаторів, котрі придбають меньше число нових членів як висше подано, будуть вписані в „Золотій Книзі" яко щирих робітників і організаторів Укр. Нар. Союза.

Тож, Панове місцеві урядники і члени та прихильники У. Н. Союза, беріть ся до праці і старайте ся приєднувати як найбільше число членів до У. Н. Союза, а також заслужити собі на добре імя в історії нашої організації.

До висше згаданих нагород **КОЖДИЙ ЧЛЕН І МІСЦЕВИЙ ОРГАНІЗАТОР** має повне право, коли на них заслужить.

Коли би хто потребував якихнебудь інформацій, нехай віднесеть ся по них на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД УКР. НАР. СОЮЗА:

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.
С. Ядловський, гол. фін. секр. У. Н. С.
А. Шаршонь, гол. касієр У. Н. С.

СЬМІШНЕ.

(Допись).

Редактор філядельфійської „Америки" д. А. Цурковський написав в „Америці" подяку читальні ім. Т. Шевченка, відділови 77. „Провидіня" за те, що подарувала йому кілька склянок чи чашок „з різаного скла", зазначуючи притім, що ті чашки з різаного скла заскочили його цілком несподівано, бо він на них зовсім не заслужив.

Хто би гадав, що дійсно на д. А. Цурковського впали ті чашки з різаного скла зовсім незаслужено, а воно так не є.

„Містер" Цурковський написав для того товариства відозву, котру отсе подаю в цілости:

Чи Ви знаєте що то є такого свиноварія, яка поволи ставала ся свидригарнею а наконець перемінила ся таки в звичайну собі свиноварю?

Не знаєте?

То шкода. Ідіть скоро до дому і станьте в куточку і плачте на свою лукаву долю, що Ви до тепер надармо жили на сьвіті.

А як не хочете марнувати свого житя дальше і кризись ще і вмираючи жалувати, що Ви не дізнали ся про сю важну справу, через яку приглуховатий сват розбив собі носа а таки не дістав „молодиці як на укропі", то таки сейчас купуйте собі тикет на дуже веселу комедію зі співами „Вихованець" в трех актах, яку відограє аматорський кружок читальні імени Тараса Шевченка, відділ 77 „Провидіня", в суботу, дня 11-го грудня с. р. в Меркентіл Гол при Н. Френклін Стр.

По представленю виступить Січовики і Січовички читальні з вправами.

Хто не має, Борони Боже, кводра на тикет, то нехай як найскорше продасть старі капці або оверковт, бо щасливійший буде, коли буде цілу зиму дзвонити зубами, і її побачить, як колиб ходив як пан і не видів її. В виняткових випадках приймає ся за тикети також гроші за спродані старі ногавиці (тілько самих ногавиць не буде ся принимати при касі).

Але не тілько будете сьміяти ся до розпуку, що аж сльози цюрком будуть зі сьміху течи Вам — (тому порадно, щоб кождий приніс з собою і коновку на сльози) — але також і сповните дуже гарний патріотичний і християнський обовязок. Іменно половина чистого доходу з того представленя є призначена „на деревце" для наших сиріток. Чим більше Вас явить ся на представленю, тим більше всякого добра для сиріток буде можна закупити, тим більша буде їх втіха, а Ви будете мали се велике вдоволеня, що і Ви Вашим центом причинили ся до того найгарнійшого діла.

Не говоріть, що: „куплю тикет при касі", бо тикети вже розпродують ся від місяця і хто зна, чи взагалі вже в день представленя буде можна дістати який тикет при касі.

Тому зараз, Брате, сягай в свою бездонну кишеню і тягни відтам на мотузку кводра, а не тілько будеш знати, що не дармо Ти на сьвіті, але і сповниш гарне діло любови і милосердя згля́дом наших сиріток.

До побачення отже, філядельфійська Русе, в суботу, 11-го грудня, о годині 8-ій вечером в Меркентіл Гол..

Пересторога. З огляду на се, що підчас представленя „Вихованець" в старім краю бувало часто нераз таке, що люди зі сьміху тріскали, що було досить неприятне не лиш для тих що потріскали, але і для всіх прочих, що коло них сиділи, тому просить ся кождого, з огляду на загальне безпеченьство, попробувати наперед, чи його ремінець витримає.

Та відозва не мала жадного впливу. Чому, то не знати. Чи може „філядельфійська Русє" (вже по жидівськи пишуть в „Америці") вважала ту відозву за кпиня, чи за глупоту і простацтво, досить, що злегковажила представлене і галя сьвітила пустками.

„Містер" Цурковський „зрізав" ся зі своєю „відозвою" і за те дали йому... „чашки з різаного скла".

Бурлака.

Філядельфія, Па., дня 18. січня 1916.

„Цілком незаслужено впало на мене різане скло!"

ПОЗІР! НЮАРК, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

Укр. товариство музичне „Бандурист" устроює

В СУБОТУ ДНЯ 22-го СІЧНЯ 1916

в гали Рапацького, 255 Корт Стр.

ПЕРШИЙ МАСКОВИЙ БАЛЬ

(MASCARADE BALL)

ПОЧАТОК О ГОД. 7.00 ВЕЧЕР.

ВСТУП 25 ЦНТ.

ТРИ НАГОРОДИ одержать тії, котрі постарають ся найвеселійше забавити публику.

Нагороди роздасть ся о год. 11.30 в ночи.

До танців буде пригравати ціла музика тов. Бандурист.

10 Комітет Товариства.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. З причини, що зайшла ошибка в попереднім оголошеню з вибору нових урядників Тов. „Запорожської Січи", від. 117, подаємо спростоване як слідує: К. Костецький, предс.; Й. Деревянко, фін. секр.; В. Зілінський, рек. секр.; Л. Кшивінський, кас. — К. Костецький, голова; Й. Деревянко, секр.

ПІТСБУРГ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 96., повідомляє своїх членів, що найблизший мітінг відбудеть ся в неділю дня 23. січня с. р. о 2-гій годині пополудни в парохіяльній галі при 7-мій улици. Братські мітінги відбувають ся кождої четвертої неділі по першім. — М. Лацик, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого брата **ЙОСИФА МАНДЗИНА**, з села Новосілка, пов. Підгайці. Він перебував в Ню Йорку під ч. 141 Вашінґтон Ст. Хто би знав о нім і подав мені його точну адресу, дістане 5 дол. нагороди. Голоситись прошу на адресу: Paul Mandzyn, 294 Orange St., Waterbury, Conn. 7-18

Пошукую свого брата **МИХАЙЛА ТИМКІВ**, котрий перебуває в Філядельфії, Па. Хто би знав його адресу або він сам, зволить ласкаво зголоситись на адресу: Anthony Tymkow, 188 Circoin Ave., Detroit, Mich. 10

Пошукую свого товариша **ВАСИЛЯ ШАНАЙДУ**, дяко-учителя. Попередно перебував в Джерзи Сіти, Н. Дж. Хто би о нім знав або він сам, зволить зголоситись до: Petro Kozaczok, 161 Grand Str., Jersey City, N. J. 10

Пошукую моєї вуєчної сестри **КСЕНІ КРИЖАНОВСЬКОЇ**, з села Угринів, повіт Підгайці, Гал. Прибула до Америки 1912. р. а перебувала в Ню Йорку. Вона сама або хто о ній знає, нехай зголосить ся до: Nykola Kluba, 142 Bowery, Newark, N. J. 10

Пошукую свого вуйка **ІВАНА СКУТЕЛЬНИКА**, з села Суховерхова, повіт Кіцмань, Буковина. Має перебувати в Канаді. Він або хто о нім знає, нехай зголосить ся до: John Strachook, International Falls, Minn. 10

Пошукує краянин **ПАВЛА КОРИТКА**, родом з Пяткова, повіт Добромиль. Голоситись на адресу: Wasyl Muc, 329 E. 4th St., New York City. 10-11

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ до помочи в шторі. Мусить уміти анґлійську мову і провадити шторові книги. Се місце є в однім з західних стейтів. Листи писати на адресу: „Potribno Diwczyny", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 10-12

ПОТРІБНО ХЛОПЦЯ 16—18-літного до ґросерні і бучерні. Мусить уміти писати, числити і троха говорити по англійськи. Голоситись сейчас устно або письменно: Grocery Store, 68 Greene St., Jersey City, N. J. 10-12

ПОТРІБНО УКРАЇНЦЯ, котрий уміє анґлійську мову. Добра посада в Ріл Естейт офісі. Мешкане даром. Стала платня або на комісове. Той, що має знакомости в місті Байон має першеньство. Голоситись до: A. Makray, 1947 Boulevard, Jersey City, N. J. 10-13

ДО ВИНАЙМУ: мешкане з 4 кімнат і купальня за $12.00; 5 кімнат і купальня за $13.00. Голоситись до: Realty Company of New Jersey, 1947 Boulevard, near Fulton Ave., Jersey City, N. J. 10-13

ПОТРІБНО РОБІТНИКА до Української друкарні Тов. „Просьвіта", котрий розуміє добре в штуці друкарській. Вимагаєсь анґлійський язик; робота стала. Голоситись особисто або листовно до: Ukrainian Knowledge Society, 46 E. 7th St., New York, N. Y. 9-10

ПРИЙМЕ СЕЙЧАС ПОСАДУ зарядчині дому і кухарки у сьвященика інтеліґентна женщина, ґосподарна і совісна. Ласкаві зголошеня просить ся слати на адресу: „Pryjme sejczas", c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 9-11

ПОТРІБНО 100 ЛЮДИЙ до науки „пейпер генґінг". По скінченю науки даємо місця зі заробком від $5.00 до $12.00 денно. Інформації уділяємо безплатно. Зголошувати ся від год. 5—6 пополудни або листовно на адресу: 5-16

DECORATING CO.,
136 E. 57th St., New York, N. Y.

ВИКАЗ

УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

—o—

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (еґри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = піонїри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = ґавбиці ляндвера
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), батальйон або дивізію.

—o—

(Дальше).

Листа утрат ч. 168

ПОЛОНЕНІ:

Сенїв Василь, 58 п. (в Сербії)
Сеньковський Іван, 80 п. (в Росії)
Сеник Семен, 80 п. (в Росії)
Сенишин Петро, 89 п.
Серафин Іван, 89 п.
Серафин Войтко, 35 л. (в Росії)
Середоха Михайло, 89 п.
Сернець Матвій, 89 п.
Сельський Стефан, 10 п. (в Росії)
Сірик Іван, ґефр. (в Росії)
Сївик Іван, 89 п.
Складань Гнат, 89 п.
Скочиляс Йосиф, 80 п. (в Росії)
Сколярчик Павло, 10 п. (в Росії)
Скрипчинський Роман, 35 л. (в Росії)
Слївінський Стефан, 10 п. (в Росії)
Сливяк Никола, 3 у. (в Росії)
Смерковський Іван, ґефр. (в Росії)
Смик Йосиф, 89 п.
Сницар Пилип, 89 п.
Соха Іван, 90 п.
Сохацький Ілько, 57 п.
Сохацький Йосиф, 89 п.
Соколовський Іван, 80 п. (в Росії)
Солудчик Василь, 80 п. (в Росії)
Сорока Йосиф, 89 п.
Сороковський Павло, 89 п.
Сосницький Іван, 10 п., ран. (в Росії)
Сова Андрій, 10 п.
Спільчак Семен, 58 п. (в Сербії)
Стальовий Михайло, 89 п.
Станько Петро, 89 п.
Станковський Михайло, 16 з. о. ран. (в Росії)
Старонь Антін, 11 у., ран (в Росії)
Ставичний Андрій, 58 п. (в Сербії)
Стецюк Василь, 80 п. (в Росії)
Стельницький Йос., 80 п. (в Росії)
Стойка Семен, 80 п. (в Росії)
Столярчук Кирило, 58 п. (в Сербії)
Стопа Іван, підоф. (в Росії)
Струтинський Вас., 58 п (в Сербії)
Сурмай Юстин, 35 л. (в Росії)
Сус Никола, 89 п.
Свинчук Роман, 80 п. (в Росії)
Сидор Іван, 89 п.
Сироїд Роман Іван, 80 п. (в Росії)
Табачний Данило, 35 з. о. (в Росії)
Теплюх Лука, 89 п.
Тесак Василь, 10 п. (в Росії)
Тетерка Василь, 89 п.
Ткач Михайло, 89 п.
Ткачук Василь, 58 п. (у шпитали в Росії)
Трач Никола, 89 п.
Трач Стефан, 89 п.
Трепета Михайло, 80 п. (в Росії)
Твардовський Йос., 58 п. (в Росії)
Тигловський Никола, 89 п.
Тилецький Юрко, 80 п. (в Сербії)
Тимців Михайло, 10 тр. (в Росії)
Тимків Михайло, 10 п. (в Росії)
Тивончук Никола, 89 п.
Улайнюк Дмитро, 58 п. (в Сербії)
Утинкевич Стеф., 35 з. о. (в Росії)
Федчук Іван, 58 п. (в Сербії)
Федорів Дмитро, 58 п. (в Сербії)
Федоровський Іван, 80 п. (в Росії)
Федоришин Вас., 58 п. (в Сербії)
Федищин Петро, 80 п. (в Росії)
Ферлейко Матвій, 89 п.
Фірчук (Дида) Стефан, 35 л. (в Росії)
Франковський Йосиф, 35 з. о. (в Росії)
Фуфалко Петро, 58 п. (в Сербії)
Хань Стефан, 89 п.
Хір Іван, 14 стр. (в Росії)
Холод Дмитро, 80 п. (в Росії)
Холод Пилип, 89 п.
Хоминець Федор, 58 п. (в Сербії)
Хоростецький Ант., 80 п. (в Росії)
Хорус Йосиф, 89 п.
Худоба Андрій, 89 п.
Химчак Андрій, 58 п. (в Сербії)
Хитренко Никола, 89 п.
Цьорох Андрій, 89 п.
Цюрис Григорій, 35 л. (в Росії)
Чабак Павло, 58 п. (в Сербії)
Чабан Петро, 11 л. (в Росії)
Чагарин Петро, 80 п. (в Росії)
Чайка Іван, 35 л. (у шпитали в Росії)
Червінка Теодор, 89 п.
Чобот Григорій, 89 п.
Чорнобой Никола, 89 п.
Чорний Іван, 89 п.
Чуйко Михайло, 58 п. (в Сербії)
Чижик Стефан, 80 п. (у шпитали в Сербії)
Шай Пилип, 89 п.
Шаламай Михайло, 58 п. (в Сербії)
Шелькевич Григорій, 89 п.
Шембарський Володислав, 35 з. о. (в Росії)
Шершень Гнат, 10 п. (в Росії)
Шевчак Семен, 58 п. (в Росії)
Шевчук Адам, 80 п. (в Сербії)
Шкреметка Мих., 58 п. (в Росії)
Шостака Михайло, 89 п.
Шпак Іван, 10 п. (в Росії)
Шпеґ Григорій, 10 п. (в Росії)
Шпинта Василь, 58 п. (в Сербії)
Шпит Михайло, 89 п.
Шуба Петро, 10 п. (в Росії)
Шуфлин Стефан, 58 п. (в Росії)
Шук Адольф, 89 п.
Швайка Михайло, 80 п. (в Росії)
Швець Петро, 89 п.
Шиляк Василь, 58 п. (в Сербії)
Шишак Павло, 89 п.
Щепанський Михайло, 80 п. (у шпитали в Росії)
Юрчак Іван, 10 п. (в Росії)
Яблонський Никола, 89 п.
Яблонський Ксаверій, 35 л. (в Росії)
Яхимець Стефан, 89 п.
Якимець Василь, 89 п.
Яковишак Іван, 58 п. (в Росії)
Яремко Іван, 80 п. (в Росії)
Ярка Петро, 89 п.
Ярмаш Атанас, 35 л. (в Росії)
Ярмаш Олекса, 35 л. (в Росії)
Ярмол Йосиф, 80 п. (в Росії)
Ярицький Петро, 58 п. (в Чорногорі)
Ясінський Станис., 80 п. (в Сербії)
Яскуловський Михайло, 58 п. (в Сербії)
Ящун Іван, 80 п. (в Росії)
Ящишин Михайло, 89 п.

Листа утрат ч. 169

видана 29. цьвітня 1915.

УБИТІ:

Дуб Густав (кад.), 24 п. (26. I, 1915)
Клюзович Іван (кад.), 19 л. (23—24. I, 1915)
Вялковський Маріян, 19 л. (23—24. I, 1915)
Білик Йосиф, 19 л. (23—24. I, 1915)
Бичко Йосиф, 19 л. (23—24. I, 1915)
Вербицький Грицько, 24 п. (1—23. II, 1915)
Войтович Павло, 19 л. (23—24. I, 1915)
Вигрин Іван, 24 п. (1—28. II, 1915)
Взяс Григорій, 30 п. (28. III—6. IV, 1915)
Гаврилюк Лазар, 24 п. (26—30. I, 1915)
Генцар Антін, 24 п. (24—30. I, 1915)
Громада Гриць, 19 л. (23—24. I, 1915)
Ґеник Антін, 24 п. (1—28. II, 15)
Ґітлярський Ілько, 19 л. (23—24. I, 1915)
Ґоянюк Прокіп, 24 п. (1—28. II, 1915)
Горецький Олекса, 24 п. (25—31. I, 1915)
Данько Іван, 24 п. (1—28. II, 1915)
Данилюк Дмитро (інф.), 24 п. (1—28. II, 1915)
Драґанюк Іван, 24 п. (25—31. I, 1915)
Дутчак Петро, 24 п. (1—28. II, 1915)
Клюк Іван, 19 л. (23—24. I, 15)
Книгиницький Кароль, 24 п. (7. XII, 1914)
Ковальчук Франко, 24 п. (26—30. I, 1915)
Курнява Михайло, 19 л. (23—24. I, 1915)
Лакуста Дмитро, 24 п. (28. I, 15)
Марчук Михайло, 24 п. (27—31. I, 1915)
Мегедин Дмитро, 24 п. (28. I, 15)
Мельничук Василь, 24 п. (28—31. I, 1915)
Москаль Іван, 24 п. (27—31. I, 1915)
Минко Кароль, 19 л. (23—24. I, 1915)
Опаєць Григорій, 30 п. (28. III—6. IV, 1915)
Оринич Іван, 24 п. (26. I, 1915)
Павлячик Мартин, 19 л. (23—24. I, 1915)
Прокопів Михайло, 24 п. (28—31. I, 1915)
Семанчук Теодор, 24 п. (16. II, 15)
Семчук Пилип, 24 п. (18. II, 15)
Скіп Максим, 30 п. (28. III—6. IV, 1915)
Стефанович Станислав, 24 п. (1—28. II, 1915)
Стрішка Володимир, 24 п. (1—28. II, 1915)
Томинчук Никола, 24 п. (16. II, 1915)
Топка Лев, 24 п. (1—28. I, 1915)
Тимащук Никола, 24 п. (26—30. I, 1915)
Филипчук Федор, 24 п. (1—28. II, 1915)
Чайка Антін, 24 п. (25. I, 1915)
Чепига Іван, 24 п. (24—30. I, 1915)
Чорний Іван, 24 п. (29. I, 1915)
Чорний Тимко, 24 п. (25—31. I, 1915)
Чупель, 24 п., 2 комп. (26—30. I, 1915)
Шпонарський Іван, 19 л. (23—24. I, 1915)
Юрійчук Михайло, 24 п. (1—28. II, 1915)
Януш Михайло, 19 л. (23—24. I, 1915)
Яськевич Маріян, 19 л. (23—24. I, 1915)

(Дальше буде).